

Προς:

Ειδική Υπηρεσία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

Διαχειριστική Αρχή Προγράμματος ΔΑΜ 2021 – 2027

Πρόεδρο Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος ΔΑΜ 2021 – 2027, κ. Π.Καλλίρη

Αθήνα, 01/02/2024

Αρ. Πρωτ. 01/2024

Σχόλια του Green Tank στην 5^η γραπτή διαδικασία της Επιτροπής Παρακολούθησης ΠΔΑΜ 2021-2027

Ακολουθούν τα σχόλια του Green Tank σχετικά με τα τεύχη εξειδίκευσης των τεσσάρων προτεινόμενων δράσεων που αφορούν την ενίσχυση νέων και υφιστάμενων μικρομεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται ή θα δραστηριοποιηθούν σε τομείς προτεραιότητας των ΕΣΔΙΜ στο πλαίσιο της Προτεραιότητας 1 του ΠΔΑΜ (Ενίσχυση και Προώθηση της Επιχειρηματικότητας).

Κρίνεται θετικά το γεγονός ότι έχουν διακριθεί οι ανάγκες και οι δυνατότητες των πολύ μικρών, και μικρών, των μικρομεσαίων και των μεγάλων επιχειρήσεων και ως εκ τούτου δημοσιεύονται διακριτές προσκλήσεις για την κάθε κατηγορία επιχειρήσεων. Εκτιμούμε ότι οι εν λόγω δράσεις θα ήταν αποτελεσματικότερες εάν τα τεύχη εξειδίκευσης συμπληρωθούν/τροποποιηθούν με βάση τα παρακάτω:

- 1. Αύξηση των πόρων για ΜμΕ:** Από την έως τώρα κατανομή των πόρων -σε αυτή και σε προηγούμενες γραπτές διαδικασίες- μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών επιχειρήσεων (€330 εκ.) διαπιστώνεται ότι η τοπική μικρή και μεσαία επιχειρηματικότητα λαμβάνει το 54.5% των πόρων (€50 εκ. πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις και €130 εκ. μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ)) έναντι των μεγάλων επιχειρήσεων που λαμβάνουν το 45.4% (€150 εκ.). Δηλαδή είναι σχεδόν ισόποσα μοιρασμένοι οι πόροι μεταξύ των τοπικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των μεγάλων και υπερτοπικών επιχειρήσεων. Επιπλέον, αναλύοντας τους δείκτες εκροών των 4 τευχών εξειδίκευσης της 5^{ης} γραπτής διαδικασίας προκύπτει ότι η δαπάνη για μία θέση εργασίας είναι πολύ μεγαλύτερη για τις μεγάλες επιχειρήσεις (€600,000) από ό,τι για τις ΜμΕ (€ 371,428 για ενίσχυση 70% και €433,333 για ενίσχυση 60%). Δεδομένου ότι ο Κανονισμός του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης δίνει έμφαση στη στήριξη της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας καθότι αυτή προάγει την εμπλοκή των τοπικών κοινωνιών, η οποία με τη σειρά της αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία της Μετάβασης, προτείνεται η αύξηση της ενίσχυσης των ΜμΕ.
- 2. Μείωση του ελάχιστου χρηματοδοτούμενου προϋπολογισμού για νέες και υφιστάμενες μικρομεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις:** Ο ελάχιστος επιχορηγούμενος προϋπολογισμός των €500.000 που προβλέπεται στα δύο τεύχη εξειδίκευσης για τις ΜμΕ, είναι υψηλός εγείροντας ερωτήματα σχετικά με το αν η πλειονότητα των τοπικών ΜμΕ θα

είναι σε θέση να ανταποκριθεί. Οι τρέχουσες προσκλήσεις για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις προβλέπουν μέγιστο επιχορηγούμενο προϋπολογισμό στα €100.000. Συνεπώς για τις επιχειρήσεις στην κατηγορία των ΜμΕ με επενδυτικά σχέδια μεταξύ €100.000 και €500.000 δεν υπάρχει κάποια πρόβλεψη ενίσχυσης. Προτείνεται, λοιπόν, να μειωθεί ο ελάχιστος επιχορηγούμενος προϋπολογισμός, ώστε η πρόσκληση να συμπεριλάβει όσο το δυνατόν περισσότερες τοπικές ΜμΕ. Το ίδιο σχόλιο ισχύει και για τις μεγάλες επιχειρήσεις καθώς τα €5 εκ. ενδέχεται να αποκλείσουν λιγότερο κοστοβόρες αλλά ενδιαφέρουσες επιχειρηματικές ιδέες. Αν μάλιστα συγκριθεί ο λόγος μεταξύ του κατώτερου και του ανώτατου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού στην περίπτωση των ΜμΕ και σε αυτή των μεγάλων επιχειρήσεων, παρατηρούμε ότι στις ΜμΕ ο ελάχιστος προϋπολογισμός των €500,000 είναι το 1/20 του ανώτερου των €10 εκ., ενώ στις μεγάλες, ο ελάχιστος των € 5 εκ. είναι το ¼ του μέγιστου των € 20 εκ., στοιχείο που συνηγορεί στη μείωση του ελάχιστου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και για τις μεγάλες επιχειρήσεις.

- 3. Ασάφεια στους επιλέξιμους τομείς δραστηριότητας:** Η περιγραφή των τομέων δραστηριότητας και των αντίστοιχων κατηγοριών δαπανών στα τεύχη εξειδίκευσης είναι ανεπαρκής και ασαφής. Από την παρούσα περιγραφή δεν διασφαλίζεται ότι οι διαθέσιμοι πόροι θα διατεθούν σε βιώσιμες δραστηριότητες καθώς στα κριτήρια αξιολόγησης δεν περιλαμβάνεται κάποιος δείκτης που να αποτυπώνει τη συμβολή των επιχορηγούμενων δραστηριοτήτων στην επίτευξη του στόχου της κλιματικής ουδετερότητας. Κρίνεται θετικά ότι δίνεται προτεραιότητα (αυξημένη βαθμολογία) στα επενδυτικά σχέδια που εμπίπτουν στους τομείς της ενέργειας, της αγροδιατροφής, της φαρμακευτικής, της έρευνας και της τεχνολογίας, που είχαν κεντρικό ρόλο και στο Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ), γεγονός που επιτρέπει να υλοποιηθούν επενδυτικά σχέδια που ωριμάζουν από το 2020. Ωστόσο δεν αποσαφηνίζεται η σχέση μεταξύ των μεγάλων επιχειρήσεων που θα χρηματοδοτηθούν με βάση τα τεύχη εξειδίκευσης αυτής της γραπτής διαδικασίας και των [16 μεγάλων επενδύσεων](#) που είχαν ανακοινωθεί το 2020 και οι οποίες [αναμενόταν να δημιουργήσουν πάνω από 8.000 θέσεις εργασίας](#) και να κινητοποιήσουν κεφάλαια ύψους €3.7 δις. Προτείνεται συνεπώς να περιγραφούν αναλυτικότερα οι τομείς δραστηριότητας και οι κατηγορίες δαπανών που θα επιχορηγηθούν και να αποσαφηνιστεί η σχέση τους με τις 16 μεγάλες επενδύσεις του ΣΔΑΜ, ώστε να διασφαλιστεί όχι μόνο η οικονομική αλλά και η κλιματική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα των επενδυτικών σχεδίων και κατ' επέκταση και των νέων θέσεων εργασίας.
- 4. Καλύτερη τεκμηρίωση της γεωγραφικής κατανομής των πόρων:** Το 40% των 4 χρηματοδοτήσεων δίνεται σε μη λιγνιτικές περιοχές χωρίς ωστόσο αυτό να τεκμηριώνεται -για παράδειγμα- από την ωριμότητα κάποιων υφιστάμενων επενδυτικών σχεδίων με έδρα μακριά από την Κοζάνη, τη Φλώρινα και τη Μεγαλόπολη ή άλλους λόγους. Το ίδιο πρόβλημα είχε εντοπιστεί και στο τεύχος εξειδίκευσης για τις ενεργειακές κοινότητες όπου μάλιστα είχε διαπιστωθεί σημαντική αναντιστοιχία ανάμεσα στη γεωγραφική κατανομή των πόρων στις 5 υπό μετάβαση περιφέρειες και στο ενδιαφέρον των πολιτών σε αυτές τις περιοχές για τη δημιουργία έργων ενεργειακών κοινοτήτων, όπως αυτό αποτυπώνεται στα πραγματικά δεδομένα αιτήσεων έργων αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες του ΔΕΔΔΗΕ. Μια

μη ρεαλιστική γεωγραφική κατανομή μπορεί να οδηγήσει σε μειωμένη απορροφητικότητα. Προτείνεται, συνεπώς, να επανεκτιμηθεί η γεωγραφική κατανομή των πόρων για την ενίσχυση επιχειρήσεων και να τεκμηριωθεί καλύτερα.

- 5. Διόρθωση πίνακα εκροών αποτελεσμάτων στο τεύχος εξειδίκευσης για την ενίσχυση νέων ΜμΕ:** Μάλλον εκ παραδρομής στον πίνακα εκροών του τεύχους εξειδίκευσης για την ενίσχυση των νέων ΜμΕ τα ποσά που αναγράφονται στις δύο τελευταίες στήλες για την ενωσιακή συνεισφορά είναι δύο φορές μεγαλύτερα (€110.500.000 και €130.000.000, αντίστοιχα) από τα πραγματικά (€ 55.250.000 και €65.000.000, αντίστοιχα).